

Rekordbus i Vejle

Beretning om både, busser og biler fra Svendborg

AF GORM ALBRECHTSEN

Vejle har som knudepunkt for den østjyske bustrafik altid været med fremme i første række, når det drejer sig om den kollektive trafik. Således kørte den dengang største to-akslede bus i Danmark for vognmandsfirmaet Carl Han-

sen, Vejle.

Det fremgår af en ny bog "Busserne fra Svendborg, at Carl Hansen fik leveret en Volvo-bus årgang 1950. I dag husker de færreste sikkert busser fra Vejle, men endnu færre tænker på, at der for over 40 år siden blev bygget busser i Svendborg. Det fortæller bogen om, sikkert til stor glæde for bus-nørder og folk med interesse for transporterhvervet. Samt dem der "kommer li' fra Svendborg av.

Hermed go'dav til bushi-

storiens fra det fynske, der startede i 1949. Ejerne af Svendborgsund Yacht og Bådeværft valgte at omdanne værftet til en karrosserifabrik. De satsede på industriel fremstilling af karrosserier i større serier ved hjælp af nye metoder og materialer.

Busserne fra Svendborg

Det skete under det lidet mundrette københavnske firmaavn Smith, Mygind og Hüttemeier. Satsningen lykkedes kun delvist, men i man-

ge år kørte busser fra Svendborg i provinsens større byer som Aarhus, Aalborg og Odense samt på DSBs busruter i Københavns omegn. Siden 1956 hed fabrikken Nordisk Karrosserifabrik, og i 1969 måtte den lukke efter i de knapt 20 år at have fremstillet ca. 400 bus-karrosserier.

Siden forsøgte arkitekt Poul Cadovius sig med en glasfiberbåd-produktion på stedet, og nu er der attraktive rækkehuse og en marina på adressen

Det hele drejede sig ikke kun om både og busser. I 1958, hvor tingene begyndte at stramme til, fik Nordisk Karrosserifabrik den danske forhandling af de franske Peugeot-biler, som blev klargjort i Svendborg. Det blev til over 600 biler, og via interesset i K.W. Bruun-bilkoncernen havde Sydfyns Autoimport med import og forhandling af østtyske Wartburg-biler også til huse på karrosserifabrikken.

Hvilket illustrere via masser af billeder og minutøse

Volvo-bus årgang 1950 bygget i Svendborg til vognmand Carl Hansen, Vejle. Dengang Danmarks største to-akslede bus.

gennemgange af busserne og produktionen, at der kan gemme sig et industrieventyr i busproduktion i det fynske gennem blot 20 år.

"Busserne fra Svendborg" af Jens Birch og Lars Ersgaard, forlaget J-bog, 84 s. med over 140 illustrationer. ~~DKK 250,-~~

Busserne fra Svendborg

Af Jens Birch og Lars Ersgaard.

Udgivet af forlaget J-bog. ISBN 978-87-991540-7-4.

84 sider i format 21 x 21 cm. Indbundet med hårdt omslag.

54 farvefotos, 91 sort/hvide fotos samt 27 tegninger og andre illustrationer.

Bogladepri: ~~225,-~~ ~~195,-~~

De fleste jernbaneinteresserede vil kende A/S Smith, Mygind og Hüttemeier på Nørrebro for at have leveret nogle få damplokomotiver til DSB samt dampdrevne roterende snepløve til Rusland. Det var i alle tilfælde før Første Verdenskrigs udbrud i 1914. Det er nok mindre kendt, at samme virksomhed har været indblandet i byggeri af buskarrosserier i et tidligere bådewærft i Svendborg. Dette og meget andet om virksomheden, der senere skiftede navn til Nordisk Karrosserifabrik, fortæller Jens Birch og Lars Ersgaard om i denne nye bog, der netop er udkommet fra forlaget J-bog.

De to forfattere har et dejligt let læst sprog. De kommer i relativt korte tekster og mange dejlige billeder godt rundt om emnet. Om virksomhedens vækst, dens stærke bybuskoncept, der især blev afsat til landets største byer, om turistbusserne og om hvordan virksomheden senere opfandt flere moderne buskoncepter og endelig om virksomhedens hurtige endeligt og lukning. Bogen rundes af med et kapitel om hvad der skete siden hen, et kort kapitel om bevarede busser fra Nordisk Karrosserifabrik, en omfattende leveringsliste med vognumre, byggeår og type samt endelig en kildeliste.

Undervejs er bogen krydret med mange gode billeder, der på nær et enkelt står skarpt, samt med gamle annoncer og artikler fra aviser og blade. Vi præsenteres for legetøjsbusser fra Tekno med forbillede i busserne fra Svendborg, og for lastbiler og personbiler, som fabrikken har været involveret i. Det er kort sagt en ganske omfattende viden, Jens Birch og Lars Ersgaard har gravet frem. Uden at jeg ved ret meget om emnet føler jeg som læser, at man i bogen kommer hele vejen rundt om busserne fra Svendborg, uden at det på noget tidspunkt bliver kedeligt eller langtrukket. Der er ganske enkelt tale om en gedigen bogproduktion, som kan anbefales på det bedste til alle, der interesserer sig for busser.

Bog anmeldelse

Busserne fra Svendborg

Det er en spændende bog om *Nordisk Karrosserifabrik*, forlaget *J-bog* har udsendt. To af Danmarks mest vidende busentusiaster, *Jens Birch* og *Lars Ersgaard*, fremlægger resultatet af en intensiv research. Som de selv skriver i forordet: »Vi har næppe tidligere været så langt omkring i industrihistorien, som da vi satte os for at skrive om karrosseriproduktionen i Svendborg«.

Fabrikken er en sammenslutning af et skibsværft og en maskinfabrik, og begge virksomheders historie beskrives.

Nordisk Karrosserifabrik fik i 1950'erne en solid position på det danske busmarked. Produktionen toppede i midten af 1960'erne med en meget stor ordre til Stockholm i anledning af overgangen til højrekørsel. Herefter gik det stærkt ned ad bakke. Sandsynligvis blev – som det noteres i bogen – NK udkonkurreret af især *Dansk Automobil Byggeri* i Silkeborg med deres »Fremtidsbus«. Alt dette beskrives i bogen med mange fine billeder, bl. a. fra firmaets reklametryksager. Teksten er let læselig og holdt i et pænt dansk sprog. – En fin detalje: Fra det tidspunkt i fremstillingen, hvor de enkelte bustyper beskrives, er næsten alle beskrivelser afsluttet på en dobbeltside. Læseren slipper derfor for en del bladren frem og tilbage.

I bogen er der flere ekskursioner. F.eks. er *Teknos* bekendte legetøjsbus vist i to forskellige bemalinger, og det nævnes, at den kunne fås i 26 forskellige udgaver!

Billedet på side 47 viser nogle højresty-

rede busser, leveret i 1958 til Sverige og udstyret med døre i begge sider af hensyn til overgangen til højretrafik i 1967. På billedet er døren på bussens venstre side ikke særlig tydelig. Men dørene var dækket af en plade, der hurtigt kunne flyttes til den anden side. I billedteksten på side 78 om de bevarede busser fra Svendborg er de bevarede trolleybusser ikke nævnt.

Desværre er typografien ikke god og læsevenlig. Al tekst er skrevet med Verdana i en (for) stor punktstørrelse. Skriften spiller sammen med billederne på en uheldig måde. Visuelt ville bogen have vundet ved brug af en anden (serif-)skrift til teksterne. Til gengæld står billederne fint og skarpt.

Alt i alt: en fin bog med en sober og indgående skildring af emnet. Den fortjener at blive læst!

Finn Hørsted

Jens Birch og Lars Ersgaard: Busserne fra Svendborg
 Smith, Mygind & Hüttemeier – Nordisk karrosserifabrik
J-bog 2012. ISBN 978-87-991540-7-4.
 21 cm X 21 cm. 84 sider. Hårdt omslag.

Busserne fra Svendborg

Smith, Mygind & Hüttemeier - Nordisk Karosserifabrik

Af Jens Birch og Lars Ersgaard

Bog anmeldelse af Jørgen Kjær

I dag tænker de færreste sikkert på, at der for over 40 år siden blev bygget busser i Svendborg. Denne bog fortæller ikke bare bushistorie, men også lokalhistorie. I korte træk lyder historien således:

Efter en mislykket satsning på eksport af lystfartøjer til USA valgte ejerne af Svendborgsund Yacht og Bådeværft i 1949 at omdanne værftet til en karosserifabrik. Virksomheden tog navneforandring til A/S Smith, Mygind og Hüttemeier, Svendborg, og straks fra begyndelsen satsede virksomheden på industriel fremstilling af karosserier i større serier ved brug af nye metoder og materialer.

Satsningen lykkedes kun delvist, men i mange år kørte passagebuserne i provinsens største byer (f.eks. Aarhus, Aalborg og Odense) busser, der var fremstillet i Svendborg, ligesom passagererne på DSB's busruter i hovedstadens periferi også gjorde det.

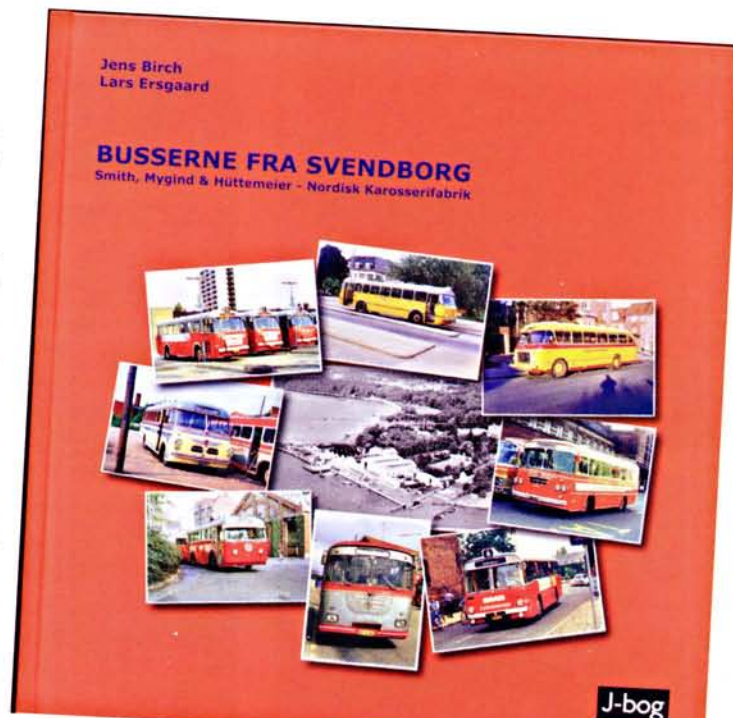
Konkurrencen mellem de dengang mange danske karosserifabrikker var hård, og trods moderne produktionsmetoder kunne Nordisk Karosserifabrik - som var navnet siden 1956 - ikke stå distancen, og i 1969 lukkede virksomheden.

I fabrikkens knap 20 årige levetid fremstillede den karosserier til ca. 400 busser, hvortil kom andre specialkarosserier.

Bogens illustrationer giver et godt indblik i såvel fabrikkens alsidighed som i karosserityperne.

Bogen giver sammen med forlagets øvrige bøger et ganske udmærket billede af dansk busproduktion og bustransport gennem tiderne. Det er spændende læsning og historie, og anmelderen kan kun opfordre forfattere og forlag til at fortsætte - og måske som prikken over det berømte "i" lave og udgive et samlet værk om dansk bushistorie. Den nye bog er udgivet i et handigt format 21 cm X 21 cm, 84 sider, over 140 illustrationer (heraf 45 i farver) og hårdt omslag. ~~XXXXXXXXXX~~ Udgivet maj 2012.

Bogen kan sammen med forlagets øvrige bøger bestilles på www.j-bog.dk.

Volvo B617 årgang 1954 som Lollandsbanens vogn 26 fotograferet i Nakskov omkring 1970, efter DSB havde solgt den til Lollandsbanen. (Foto Tom Lauritsen)

Ikke bare de store sideruder og frontruden medvirkede til det elegante design; men også de store bagruder bidrog hertil. Volvo B10M leveret til Odense Bytrafik i 1969. (Foto Jens Birch)

Commer R762 afsprodsstigevoan leveret til Københavns Brandvæsen i 1953. Den blev leveret af V. Löwener med SMH som underleverandør af karosseri og stigeunderstel. Køretøjet er bevaret og indgår i Vestsjællands Bilmuseums udstilling. (Foto Jens Birch)

Jens Birch
Lars Ersgaard

BUSSERNE FRA SVENDBORG

SMITH, MYGIND & HÜTTEMEIER - NORDISK KAROSSERIFABRIK

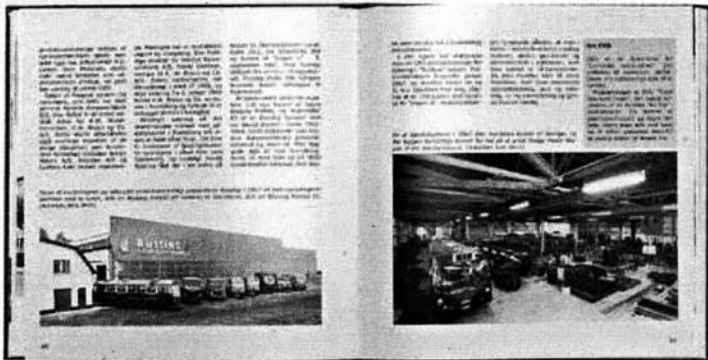
J-bog

NY BOG

Busserne fra Svendborg

Af Jens Birch og Lars Ersgaard

Så er J-Bog igen barslet med en ny bog om tidligere tiders busproduktion i Svandborg. J-Bog er i forvejen kendt som udgiver af landevejens arbejdsheste hvad enten det er lastbiler, busser eller varebiler.

Prisen er 225,-kr. og kan købes i boghandlen eller direkte hos forlaget E-mail j-bog@privat.dk eller www.j-bog.dk

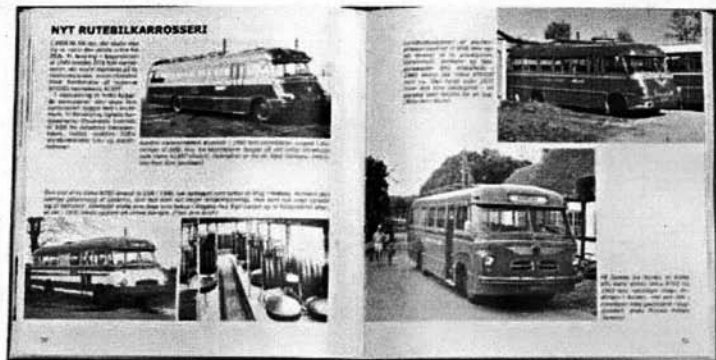
ANMELDELSE AF: STEEN JØRGENSEN

I dag tænker de færreste sikkert på, at der for over 40 år siden blev bygget busser i Svendborg. Denne bog fortæller ikke bare bushistorie, men også et stykke industri- og lokalhistorie. I korte træk lyder historien således:

Efter en mislykket satsning på eksport af lystfartøjer til USA valgte ejerne af Svendborgsund Yacht og Bådeværft i 1949 at omdanne værftet til en karrosserifabrik. Virksomheden tog navneforandring til A/S Smith, Mygind og Hüttemeier, Svendborg, og straks fra begyndelsen satsede virksomheden på industriel fremstilling af karrosserier i større serier ved brug af nye metoder og materialer.

Satsningen lykkedes kun delvist, men i mange år kørte passagererne i provincens største byer (f.eks. Aarhus, Aalborg og Odense) i busser, der var fremstillet i Svendborg, ligesom passagererne på DSB's busruter i hovedstadens periferi også gjorde det.

Konkurrencen mellem de dengang mange danske karrosserifabrikker var hård, og

trods moderne produktionsmetoder kunne Nordisk Karrosserifabrik - som var navnet siden 1956 - ikke stå distancen, og i 1969 lukkede virksomheden.

I fabrikens knap 20 årige levetid fremstillede den karrosserier til ca. 400 busser på basis af Scandi-Vabis, Volvo, Commer, Mercedes-Benz og Büssing hvortil kom andre specialkarrosserier som f.eks. brandbiler.

I begyndelsen af 60'erne blev Nordisk Karrosserifabrik også importør af Büssings bus- og lastbilsprogram og i midten af 60'erne fik Büssing aktiemajoriteten i virksomheden.

Et særligt afsnit i bogen omhandler deres rolle som ifbm. forhandlingen og klargøringen af importerede Peugeot personbiler der kom til Danmark.

Bogens illustrationer giver et godt indblik i såvel fabrikkens alsidighed som i karrosserityperne.

Smith, Mygind & Hüttemeier - Nordisk Karrosserifabrik er skrevet af forfatterne Jens Birch og Lars Ersgaard og udgivet af J-Bog i formatet 21 cm X 21 cm, 84 sider, over 140 illustrationer (heraf 45 i farver) og stift bind.